

Št.: 740-1/26-17
Datum: 18. 3. 2026

Zadeva: Mnenje o kompetencah diplomirane medicinske sestre za pripravo kliničnih diet

Zbornica zdravstvene in babiške nege Slovenije – Zveza strokovnih društev medicinskih sester, babic in zdravstvenih tehnikov Slovenije je prejela vaše vprašanje, v katerem pojasnujete, da ste zaposleni kot diplomirana medicinska sestra – vodja zdravstvene nege in da vas vodstvo zavoda poziva oziroma od vas zahteva pripravo kliničnih diet za uporabnike.

Navajate, da ob zaposlitvi niste prevzeli takšne naloge, saj za pripravo kliničnih diet niste ustrezno usposobljeni in za to področje nimate potrebnih strokovnih kompetenc. Pojasnujete tudi, da vam je bilo ob zaposlitvi sicer obljubljeno dodatno izobraževanje s tega področja, vendar to ni bilo izvedeno.

Nadalje navajate, da je kljub vašim opozorilom priprava diet še vedno vaša naloga, pri čemer v jedilnike kasneje posega in jih popravlja direktorica zavoda, ki ni zdravstveni delavec, ob objavi jedilnika pa je pod pripravljavko navedeno vaše ime. Zaradi navedenega ste v stiski, saj ocenjujete, da za pripravo kliničnih diet niste strokovno usposobljeni, hkrati pa nosite odgovornost za njihovo pripravo.

Zbornica – Zveza pojasnjuje, da Zakon o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05 – uradno prečiščeno besedilo, 15/08 – ZPacP, 23/08, 58/08 – ZZdrS-E, 77/08 – ZDZdr, 40/12 – ZUJF, 14/13, 88/16 – ZdZPZD, 64/17, 1/19 – odl. US, 73/19, 82/20, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 – ZIUPOPDVE, 112/21 – ZNUPZ, 196/21 – ZDOsk, 100/22 – ZNUZSZS, 132/22 – odl. US, 141/22 – ZNUNBZ, 14/23 – odl. US, 84/23 – ZDOsk-1, 102/24 – ZZKZ, 32/25 in 112/25 – odl. US, v nadaljnjem besedilu ZZDej) v 55. členu določa, da lahko zdravstveni delavec samostojno opravlja vsako delo, za katero ima ustrezno izobrazbo in je zanj usposobljen ter ima na razpolago ustrezno opremo.

Poleg tega 45. člen ZZDej določa, da zdravstveni delavci opravljajo zdravstveno dejavnost v skladu s sprejeto zdravstveno doktrino in s kodeksom medicinske deontologije oziroma z drugimi strokovnimi in etičnimi kodeksi.

Na podlagi omenjenega zakonskega pooblastila je bila izdana Odredba o seznamu poklicev za zdravstveno dejavnost (Uradni list RS, št. 111/22, 90/24 in 93/25), ki določa seznam poklicev zdravstvenih delavcev, njihovo kvalifikacijo, delovno področje in poklicne dejavnosti (kompetence) na področju zdravstvene dejavnosti. V Odredbi o seznamu poklicev za zdravstveno dejavnost so poklicne kompetence določene zelo splošno.

Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (2021), povezava https://zbornica-zveza.si/wp-content/uploads/2025/03/Z-Z_PoklicneKompetence_2021_splet_pdf, ki so sprejete na podlagi 38. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zdravstveni dejavnosti – ZZDej-K (Uradni list RS, št. 64/17, 73/19, 152/20 – ZZUOOP, 203/20 - ZIUPOPDVE in 112/21- ZNUPZ), so strokovni dokument, ki podrobneje opredeljuje kompetence in poklicne aktivnosti različnih poklicnih skupin izvajalcev zdravstvene nege.

V strokovnem dokumentu Poklicne kompetence in aktivnosti izvajalcev v dejavnosti zdravstvene nege z razlago (2021) je med temeljnimi življenjskimi aktivnostmi zdravstvene nege opredeljena tudi aktivnost

prehranjevanja in pitja. V okviru te aktivnosti je diplomirana medicinska sestra kompetentna za prepoznavanje potreb pacienta, spodbujanje, pomoč, usmerjanje ter izvajanje zdravstvene nege pri prehranjevanju in pitju v vseh življenjskih obdobjih in različnih bolezenskih stanjih.

To vključuje zlasti:

- prepoznavanje potreb, spodbujanje, pomoč, usmerjanje in izvajanje zdravstvene nege pri aktivnosti prehranjevanja in pitja v vseh življenjskih obdobjih in bolezenskih stanjih,
- priprava prehranskih dodatkov,
- priprava pacienta in okolja na hranjenje in pitje,
- razdeljevanje hrane/napitkov/prehranskih dodatkov,
- pomoč pri hranjenju in pitju pacienta na različne načine in z različnimi pripomočki,
- hranjenje pacienta na različne načine in z različnimi pripomočki,
- vodenje tekočinske bilance.

Diplomirana medicinska sestra je prav tako kompetentna za ugotavljanje tveganja za podhranjenost ter za sodelovanje z zdravnikom pri presoji potrebe po prilagojeni prehrani ali posebnih oblikah hranjenja. V okviru zdravstvene obravnave lahko zdravniku tudi predlaga uporabo že pripravljenih prehranskih dodatkov glede na zdravstveno stanje pacienta.

Priprava **kliničnih diet oziroma dietnih jedilnikov za posamezna bolezenska stanja** pa praviloma presega kompetence diplomirane medicinske sestre. Za medicinsko predpisovanje specifične diete je odgovoren zdravnik, načrtovanje in strokovno oblikovanje dietne prehrane pa je področje **klinične dietetike**. Klinični dietetik je strokovnjak za prehrano, ki v zdravstvenem sistemu izvaja celostno prehransko obravnavo pacienta, vključno z oceno prehranskega stanja, načrtovanjem klinične prehrane, oblikovanjem dietnih jedilnikov ter svetovanjem pri prehrani pri različnih boleznih. V Sloveniji se za to področje izvaja tudi podiplomski študijski program dietetike.

Na podlagi navedenega Zbornica – Zveza pojasnjuje, da priprava kliničnih diet oziroma dietnih jedilnikov ni kompetenca diplomirane medicinske sestre, temveč gre za nalogo, ki praviloma sodi na področje zdravnika oziroma kliničnega dietetika. Izvajalci zdravstvene nege pa imajo pomembno vlogo pri spremljanju prehranskega stanja pacienta, izvajanju zdravstvene nege pri prehranjevanju ter sodelovanju v interdisciplinarnem timu pri zagotavljanju ustreznih prehranskih obravnave.

Zbornica – Zveza še posebej poudarja, da mora biti pri pripravi strokovnih dokumentov, kot so dietni jedilniki ali klinične diete, kot pripravljavec naveden tisti strokovnjak, ki je dokument dejansko strokovno pripravil in zanj tudi prevzema strokovno odgovornost. Navajanje zdravstvenega delavca kot pripravjavca dokumenta, če ta dokumenta dejansko ni pripravil oziroma z njegovo vsebino ni strokovno soglašal, ni ustrezno ter dopustno. Zdravstveni delavec ne more prevzemati strokovne odgovornosti za dokument ali strokovno vsebino, ki je ni pripravil.

Anita Prelec
predsednica Zbornice – Zveze